

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **MUDr. J. L.**, bývajúceho v N., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. S. S., advokátom, so sídlom v N., proti žalovanému **A., Z., a.s.**, so sídlom v B., **o neplatnosť dohody o skončení pracovného pomeru**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 19 C 24/2006, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 29. novembra 2007 sp.zn. 8 Co 81/2007, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Nitre z 29. novembra 2007 sp.zn. 8 Co 81/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra čiastočným rozsudkom z 15. februára 2007 č.k. 19 C 24/2006-60 určil, že dohoda o skončení pracovného pomeru, ktorú účastníci uzavreli 18.12.2002 a podľa ktorej mal pracovný pomer skončiť 31.12.2003, je neplatná. Vo výroku rozsudku uviedol, že o náhrade mzdy a o náhrade trov konania rozhodne v konečnom rozhodnutí.

Krajský súd v Nitre uznesením z 29. novembra 2007 sp.zn. 8 Co 81/2007 na odvolanie žalovaného napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil, konanie vo veci zastavil a rozhodol o trovách tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca po tom, ako ho okresný súd vyzval na doplnenie podania z 22.12.2003, označeného ako „žiadosť o preskúmanie dohody o skončení pracovného pomeru“, doručil súdu 2.3.2004 podanie z 23.2.2004, ktoré označil ako stiahnutie uvedenej žiadosti. Vychádzajúc z tohto podania a s prihliadnutím na skutočnosť, že žalobca doručil okresnému súdu už 2.3.2004 riadny návrh vo veci bez uvedenia konkrétnej spisovej značky dospel k záveru, že úmyslom žalobcu bolo konanie na súde o tomto jeho podaní ukončiť a teda, že žalobca vzal svoj návrh v celom rozsahu späť.

Okresný súd mal preto správne konanie vo veci zastaviť. Keďže tak neurobil, jeho rozsudok zrušil a konanie podľa § 96 ods. 1 O.s.p. zastavil. Nevzal do úvahy skutočnosť, že žalobca doručil súdu do tohto spisu podanie z 27.2.2004 označené ako doplnenie návrhu na preskúmanie dohody o skončení pracovného pomeru podaného 22.12.2003 a ani skutočnosť, že vo veci o neplatnosť dohody o skončení pracovného pomeru vedenej na tomto súde pod sp.zn. 8 C 32/2004, bolo toto konanie zastavené práve pre prekážku už skôr začatého konania v tejto veci. Neprihliadol ani na podanie žalobcu z 3.3.2004, ktorým žalobca vzal späť „stiahnutie žiadosti“, lebo Občiansky súdny poriadok nepozná späťvzatie späťvzatia návrhu. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 146 ods. 1 písm.c/ O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal včas dovolanie žalobca. Navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že nikdy nebolo jeho úmyslom skončiť prejednávajúcu vec späťvzatím návrhu na začatie konania. Snažil sa iba primerane svojmu veku (75 rokov) a „neprávnickým“ vedomostiam reagovať na výzvu okresného súdu na odstránenie väd jeho pôvodného podania z 18.12.2003. Výslovne za týmto účelom urobil podania označené ako stiahnutie žiadosti a doplnenie návrhu. Nie jeho vinou sa stalo, že už doplnený pôvodný návrh nebol zaevidovaný v rámci konania vedeného pod sp.zn. 11 Nc 5107/03, ale dostal novú spisovú značku. Doplnenie však urobil aj v pôvodnom konaní. Podľa jeho názoru odvolací súd nerešpektoval rozumný výklad jeho prejavenej vôle (§ 41 ods. 2 O.s.p.) tak, ako to pred ním urobil okresný súd (ale aj súd odvolací), ktorá smerovala iba k zrušeniu niečoho, čo bolo v súlade s požiadavkou okresného súdu. Formalistickým prístupom výkladu ustanovenia § 96 ods. 1 a 3 O.s.p. odvolací súd nerešpektoval jeho právo na spravodlivý proces a konal tiež v rozpore so zásadou zákazu denegatio iustitae. Súdy totiž tým, že v oboch prípadoch konanie o tej istej veci zastavili, odmietli prejednať jeho vec a o veci rozhodnúť v jej merite. Postupom odvolacieho súdu došlo teda k porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Týmto nesprávnym postupom mu odvolací súd odňal tiež možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p., ktorá vada jednak zakladá prípustnosť dovolania a je tiež dôvodom pre opodstatnenosť jeho dovolania. Dovolanie odôvodnil tiež tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa stotožňuje s rozhodnutím krajského súdu, s jeho výrokom, aj dôvodmi. Navrhol preto dovolanie žalobcu ako nedôvodne podané zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie bolo podané v lehote určenej v § 240 ods. 1 O.s.p., osobou oprávnenou na tento procesný úkon skúmal ďalej, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré možno podľa zákona napadnúť týmto opravným prostriedkom. Dospel pritom k záveru, že dovolanie je v danej veci prípustné a tiež dôvodné pre vadu uvedenú v § 237 písm.f/ O.s.p.

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

V zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu, na to, ako odvolací súd rozhodol a tiež bez ohľadu na to, aký bol predmet konania. Túto vadu konania je dovolací súd povinný skúmať z úradnej moci, pričom predpokladom prípustnosti dovolania je zistenie, že postupom súdu sa účastníkovi odňala možnosť konať pre súdom.

Vo všeobecnosti pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takým rozhodnutím je napr. uznesenie, ktorým odvolací súd nesprávne odmietne odvolanie ako oneskorene podané (rozhodnutie uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR pod č. 23, ročník 1994), rovnako aj uznesenie o zastavení konania pre nedostatok procesnej podmienky, ak záver súdu o tejto otázke nie je správny a konanie v skutočnosti nedostatkom podmienky konania netrpí (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov SR pod č. 82, ročník 2002). O takéto rozhodnutie môže ísť aj vtedy, ak odvolací súd zastaví

konanie z dôvodu, že žalobca vzal návrh na začatie konania späť (§ 96 ods. 1 O.s.p.), hoci podmienky pre takýto záver v skutočnosti neboli splnené.

Podľa § 96 ods. 1 O.s.p. navrhovateľ môže vziať za konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví.

Podľa § 41 ods. 1 O.s.p. účastníci môžu robiť svoje úkony akoukoľvek formou, pokiaľ zákon pre niektoré úkony nepredpisuje určitú formu.

Podľa § 41 ods. 2 O.s.p. každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

Zákon dáva účastníkom konania možnosť disponovať procesnými prostriedkami (konaním) nielen tým, že podajú návrh na jeho začatie, ale okrem iného aj tým, že už podaný návrh môžu vziať účinne späť. Späťvzatie návrhu na začatie konania treba považovať za procesný úkon urobený voči súdu, ktorým účastník (spravidla žalobca) prejavuje svoju vôľu, aby sa vo veci nekonalo a meritórne nerozhodovalo. Keďže dôsledkom účinného späťvzatia návrhu na začatie konania je zastavenie konania, vôľa musí byť prejavovaná spôsobom, ktorý nevzbudzuje žiadnu pochybnosť o tom, čo chcel účastník v skutočnosti urobiť. Každý procesný úkon je súd povinný posudzovať nie podľa toho, ako ho účastník označil, ale podľa jeho obsahu. Pritom je povinný starostlivo prihliadnuť ku všetkým okolnostiam, za ktorých k procesnému úkonu došlo (napr. čo úkonu predchádzalo, či účastník neurobil súčasne s týmto úkonom ďalšie navzájom protichodné podanie, prípadne, čo nastalo po urobení úkonu). Musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.). Občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3 O.s.p.). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania nie je v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (porov. nález sp.zn. IV. ÚS 1/02 alebo nález pod sp.zn. 1.ÚS 139/02).

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd nepostupoval v zmysle vyššie uvedených zásad, keď z podania žalobcu z 23.2.2004 označeného ako

„žiadosť o stiahnutie žiadosti o preskúmanie dohody o skončení pracovného pomeru“ bez ďalšieho vyvodil, že žalobca jednoznačne a nad akúkoľvek pochybnosť vzal svoj návrh v celom rozsahu späť. Tento záver odvolacieho súdu a na ňom založené rozhodnutie, nie je možné považovať za správne.

Z obsahu spisu totiž vyplýva, že žalobca doručil na Okresný súd Nitra 22.12.2003 podanie z 18.12.2003, ktoré označil ako „žiadosť o preskúmanie dohody o skončení pracovného pomeru podľa § 60 Zákonníka práce“. Keďže toto podanie neobsahovalo zákonom požadované náležitosti návrhu na začatie konania, okresný súd uznesením z 23. decembra 2003 vyzval žalobcu, aby toto podanie v lehote 10 dní doplnil o presné označenie účastníkov konania, aby v ňom opísal rozhodujúce skutočnosti a presne špecifikoval, čoho sa v konaní domáha. Na túto výzvu žalobca reagoval podaním z 23.2.2004 označeným ako „stiahnutie žiadosti o preskúmanie dohody o skončení pracovného pomeru podľa § 60 Zákonníka práce“, ktoré doručil okresnému súdu 2.3.2004. Súčasne s týmto podaním doručil na okresný súd v súlade s jeho požiadavkou uvedenou vo výzve návrh na zrušenie dohody o skončení pracovného pomeru z 27. februára 2004 (tento nebol založený do pôvodného spisu, ale bol zaevidovaný pod sp.zn. 8 C 32/2004) a na nasledujúci deň obsahovo a aj dátumom rovnaké podanie označené ako „doplnenie návrhu na preskúmanie dohody o skončení pracovného pomeru podľa § 60 Zákonníka práce“, ktoré bolo založené do pôvodného spisu. Z obsahu spisu vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 8 C 32/2004 nepochybne vyplýva, že rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 31. októbra 2005 sp.zn. 9 Co 178/2005 bolo konanie v tejto veci zastavené práve pre prekážku už skôr (22.12.2003) začatého konania vedeného pod sp.zn. 11 Nc 5107/03. V odôvodnení rozhodnutia krajský súd okrem iného uviedol, že okresný súd bude musieť v konaní 11 Nc 5107/03 vykonať riadne dokazovanie a vec prejednať.

Z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že žalobca svojimi podaniami, ktoré doručil okresnému súdu 2.3.2004, resp. 3.3.2004, reagoval na výzvu súdu na odstránenie väd jeho pôvodného podania z 18.12.2003. Jeho úmyslom bolo nepochybne vyhovieť tejto výzve tak, aby jeho návrh obsahoval všetky zákonom požadované náležitosti a teda, aby súd mohol vec riadne prejednať a v jej merite rozhodnúť. Za týmto účelom urobil podanie označené ako stiahnutie pôvodnej žiadosti, ku ktorému súčasne pripojil nové, doplnené podanie označené ako návrh na zrušenie dohody, resp. ako doplnenie návrhu na preskúmanie dohody o skončení pracovného pomeru. S prihliadnutím na účel, ktorý žalobca týmito podaniami sledoval,

možno usudzovať, že jeho prejav vôle nesmeroval k tomu, aby sa vo veci nekonalo a meritórne o nej nerozhodovalo a teda nesmeroval k účinnému späťvzatiu návrhu. Vzhľadom na ich navzájom protichodný obsah, bolo možné z nich vyvodit' len to, aby sa ďalej nepokračovalo podľa pôvodného podania, ale aby sa konalo podľa nového, v súlade s požiadavkou súdu doplneného návrhu.

Ak za tohto stavu odvolací súd dospel k opačnému záveru, t.j., že žalobca podaním z 23.2.2004 vzal svoj návrh v celom rozsahu späť, ide o nesprávny záver. Vychádzajúc z tohto nesprávneho záveru rozhodol o zastavení konania v rozpore s ustanovením § 96 ods. 1 O.s.p. Týmto postupom odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p.

Treba dodať, že odvolací súd pri posudzovaní žalobcom urobeného procesného úkonu zvolil príliš formalistický prístup bez toho, aby prihliadol na širšie okolnosti danej veci. Týmto postupom došlo k tomu, že súd ani v tomto konaní a ani v konaní vedenom pod sp.zn. 8 C 32/2004, návrh žalobcu o tej istej veci dodnes neprejednal a o veci meritórne nerozhodol. Nebolo tak rešpektované právo žalobcu na spravodlivý proces a došlo tiež k porušeniu zásady zákazu denegatio iustitae, čo je v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Keďže výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. je zo zákona dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania a zároveň ide o dôvod, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. decembra 2008

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová

Takýto záver nebolo možné bez ďalšieho vyvodiť ani z dôvodu, že ide po obsahovej stránke o navzájom protichodné procesné úkony. S prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu nebolo zistené, za ktorých k urobeniu procesného úkonu došlo a vzhľadom na obsah oboch podaní obsah oboch žalobcom že vyvodiť len to, že Prejav , ale práve naopak.

Keďže,

odvolací súd mal prejav vôle urobený žalobcom v jeho písomnom podaní z 23.2.2004 hodnotiť a vykladať v kontexte z celkovu situáciou, aká tu bola v čase urobenia procesného úkonu a nielen podľa jeho označenia